

Streszczenie

Opierając się na myśli filozoficznej Gadamera i Heideggera, dotyczącej istoty dzieła sztuki, a także na dialektyce Hegla, autor niniejszej pracy analizuje istotę dzieła artystycznego oraz istotę dzieła sztuki, używając w tym celu pojęcia czasowości. Autor wprowadza pojęciowe rozróżnienie pomiędzy dziełem artystycznym i dziełem sztuki. Dziełem sztuki może być tylko takie dzieło artystyczne, które obrazuje podstawowe zależności funkcjonowania bytu, jakąś część prawdy o bycie. Punktem wyjścia autora jest obserwacja, że artysta, tworząc dzieło, zawsze pracuje zarówno z czasem, jak i z przestrzenią. Prawda o bycie w dziele sztuki często ogranicza się do widzialnych przestrzennych właściwości bytu. Autor, zarówno w swojej pracy praktycznej, jak i w pracy teoretycznej, eksploruje granice czasowe, którym podlega byt.

Zdaniem autora, „czasowość” – pojęcie autora zainspirowane pojęciem „rzeczowości” Heideggera - przenika każdą rzecz w świecie. Czasowość rzeczy objawia się w trzech możliwych sposobach istnienia w czasie, analogicznie do trzech sposobów bycia rzeczowości rzeczy, o których pisze Heidegger. Każde dzieło sztuki ma naturalne granice czasowe, te granice przenikają każdą rzecz; ma również historyczne granice czasowe, które przenikają każdą rzecz użytkową; w końcu dzieło sztuki, w przeciwieństwie do dzieła artystycznego, ma też granice, które autor nazywa „ponadczasowymi”. Ponadczasowość przenika dzieło sztuki. Widz – obcując z dziełem sztuki – w jednym momencie rozumie prawdę o swoim istnieniu. Obcując z dziełem sztuki doświadcza on „ponadczasowości”. W jednym szczególnym momencie dotyka prawdy o swoim istnieniu. Autor tej pracy twierdzi, że w kontakcie z dziełem sztuki widz rozumie coś, co wykracza poza jego dotychczasowe doświadczenie, syntetyzuje wypowiedź artysty z własnym doświadczeniem i tworzy nową jakość rozumienia świata. Dzieło artystyczne podlega naturalnym granicom czasowym i historycznym granicom czasowym, a dzięki widzowi może stać się nieograniczone i ponadczasowe, jeżeli widz dostrzeże w nim prawdę o bycie. Wówczas, dzieło artystyczne stanie się dziełem sztuki. Dzieło sztuki nie istnieje bez widza.

Abstract

Proceeding from Hegel's dialectics, as well as from Gadamer's and Heidegger's philosophical insights in relation to the essence of the work of art, the author analyzes the essence of the artistic work and work of art through the lens of temporality concept. The author conceptually differentiates the "work of art" and the "artistic work": the former represents the main principles of existence of Dasein, part of the truth about Being. The author proceeds from the experience of the artist, who is always working both with time and space while creating the work of art. The truth about the Being in the work of art is often limited to the visible spatial peculiarities of the Being. Both in his practical and theoretical work, the author explores the temporal limitations, to which the Being is subjected.

The author argues, that his concept of "temporality", inspired by Heidegger's "essentiality" penetrates all things in the world. The temporality of the thing reveals itself in three possible modes of existence in time, which are analogous to three modes of existence of thing's essence. Each work of art has its natural limits, framed by time, which penetrate each thing; also it has historical limits, framed by time, which penetrate each utilitarian thing; finally, each work of art, as contrasted to the artistic work, has limits, which the author denotes as "atemporal". Atemporality penetrates the work of art. The viewer, sharing his being with the work of art, simultaneously comprehends the truth of his being. By sharing his being with the work of art he experiences the "atemporal". In one specific moment, he grasps the truth about his own being. The author of the thesis argues, that by interacting with the work of art the viewer understands something, that transcends the volume of his previous experiences. He synthesizes said by the artist with his own experiences and creates a new understanding of the world. The artistic work depends on the natural and historical limits, framed by time and thanks to the viewer it can become atemporal and limitless if the viewer grasps the truth about the being. Then the artistic work will become the work of art. The work of art does not exist without the viewer.

